

5.3 LA REVOLTA SOBIRANISTA CATALANA

Joan Domènech Abella

A través de la cronologia dels fets (presentada en aquest Anuari en el documento 5.4), extreta dels diaris *Ara* i *La Vanguardia*, podem observar que l'alta participació en la manifestació independentista del 2012, convocada per l'Assemblea Nacional Catalana (ANC), accelera l'activitat política en favor del "dret a decidir", un principi polític referit a la voluntat d'autogovern compartida per gran part de la població de la Comunitat Autònoma de Catalunya i a la possibilitat de redefinir les fronteres estatals en sentit federal, confederal o com a Estat independent.

Ens trobem davant un procés d'intensa mobilització popular combinat amb activitat parlamentària que hem anomenat "revolta sobiranista".

Coincidint amb el canvi de direcció que suposa la substitució de l'aprofundiment gradual d'autogovern pel "dret a decidir" com a element central de la política catalana, el terme "revolta" al títol de la secció fa al·lusió al fet que gran part de la societat civil s'ha posat en marxa en la mateixa direcció, el suport popular no solament s'ha mantingut si no que ha anat *in crescendo* i, a efectes pràctics, l'autoritat central ha deixat de ser legítima.

El sociòleg Manel Castells¹ va més enllà i parla de "revolució tranquil·la" en al·lusió a les seves possibilitats transformadores de les relacions de poder. Segons el seu punt de vista, es tracta d'un procés revolucionari recolzat en episodis de desobediència civil, però que es desenvolupa de forma pacífica, a través del diàleg amb el govern central.

La crisi econòmica, la crisi de la legitimitat política i la humiliació a la pròpia identitat formen part del context en que, segons Castells, es situa la manifestació amb la pancarta "menys ambigua de la història": *Catalunya, nou estat d'Europa*.

El terme "sobiranista", fa referència a la terminologia utilitzada pels mateixos promotors del procés secessionista, especialment des de l'àmbit parlamentari.

¹ Vegeu *La Vanguardia*, 15.09.2102, p. 21.

En aquest sentit, el President Artur Mas, en una entrevista que va tenir lloc vint dies després de la gran manifestació del 2012 i que va retransmetre el programa "Àgora" de TV3², va afirmar que "independència i Estat propi no és el mateix" ja que el context actual és el de "interdependències en un món globalitzat" i va concloure que tampoc utilitza el terme "interdependència" perquè "allò important és que la nació catalana disposi d'instruments d'Estat".

Des de la seva perspectiva, el terme més escaient és el de "sobirania" ja que l'Estat català no serà independent en termes clàssics, degut a que "estarem tots a dins Europa".

Aquestes afirmacions donen a entendre que, en un món globalitzat, cap Estat pot ser considerat independent ja que cedeix part de la seva sobirania a organismes internacionals com, per exemple, la Unió Europea. La qual cosa vol dir que, malgrat les afirmacions de Mas, tampoc es tracta d'una sobirania en termes clàssics. En qualsevol cas, el que sorprèn no és la terminologia emprada sinó el gir polític de CiU, un partit que, fins a la data, no s'havia caracteritzat per les seves aspiracions independentistes.

1.-L'actual gir polític de CiU i els seus antecedents.

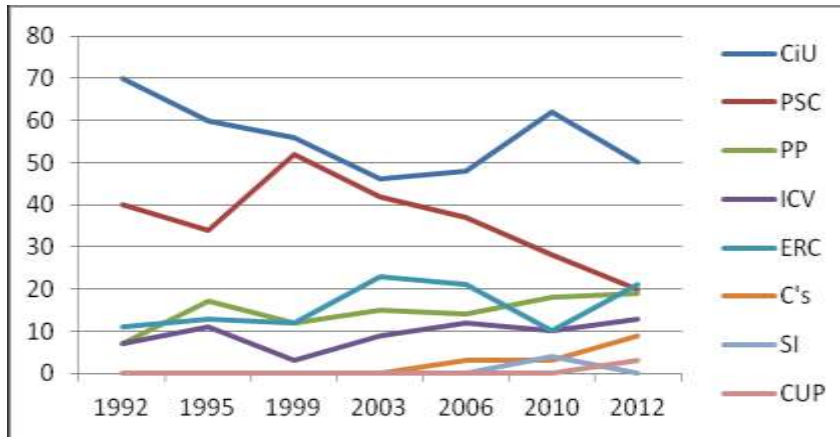
El gir polític de CiU, partit de tradició possibilista i regionalista, guarda relació amb l'esgotament de la via *pujolista*, basada en la recerca de noves competències autonòmiques, acceptant el marc estatutari i constitucional, a canvi de la contribució a la governabilitat de l'Estat. Aquest esgotament sembla fer-se evident a les eleccions de 1999, quan CiU deixa de ser el partit més votat³, sent superada pel PSC d'en Pasqual Maragall.

El *pacte del Majestic*⁴ del 28 d'abril del 1996, a través del qual CiU va fer possible la investidura del primer govern del PP, encapçalat per José Maria Aznar, incloïa un acord entre CiU i el PP a Catalunya i sembla ser un dels factors explicatius de la davallada electoral de CiU, i també dels millors resultats electorals del PSC, a les eleccions autonòmiques de 1999, com podem observar en el *gràfic 1*.

² Disponible a <http://www.tv3.cat/videos/4268150>

³ El PSC va obtenir 1.183.299 vots i 52 diputats i CiU 1.178.420 vots i 56 diputats.

⁴ Vegeu *La Vanguardia* 29.04.1996, pp. 8-9.

Gràfic 1: Partits polítics i nombre de diputats a les Eleccions Autonòmiques de Catalunya (1992-2012). Font: www.gencat.cat. Elaboració pròpia.

De manera objectiva, el *pacte del Majestic* va suposar la continuació en l'aprofundiment gradual d'autogovern que havia mantingut a CiU en el poder des de la Transició i, des de CiU, encara es segueix considerant que "ha estat el millor que s'ha fet mai en l'avenç de l'autogovern" com afirma Tremosa⁵, candidat de CiU per a les eleccions europees.

Per tant, el substancial canvi en el comportament electoral de la societat catalana expressada en les urnes el 1999, ha de poder ser explicat per altres variables com, per exemple, la irrupció de Pasqual Maragall com a candidat a President de la Generalitat, després d'haver estat alcalde de Barcelona, amb un ampli suport social, sobretot arran dels Jocs Olímpics de 1992, i amb una clara orientació catalanista i federalista.

Una altra variable explicativa podria ser que gran part de la societat catalana percep de forma negativa un pacte amb el PP a Catalunya ja sigui per les seves arrels franquistes, per les seves tendències polítiques clarament centralistes i uniformadores, per la visió, àmpliament difosa pels mitjans de comunicació, de milers de simpatitzants del PP celebrant el seu triomf electoral al crit de "Pujol, nan, parla castellà",... En qualsevol cas, es tracta d'una percepció que, quan el PP obté la majoria absoluta en les eleccions espanyoles del 2000, polítiques com el Pla Hidrològic Nacional, que incloïa el transvasament de l'Ebre, amb un ampli rebuig per gran part de la societat catalana, acompanyades de constants desqualificacions⁶ d'Aznar contra els

⁵ Disponible a <http://www.ciu.cat/media/80509.pdf>

⁶ Vegeu *La Vanguardia*, 18.04.1999, p. 22

nacionalismes perifèrics, s'aguditzava provocant que, en les eleccions autonòmiques del 2003, CiU pateixi una segona davallada electoral.

CDC reacciona i, en la ponència d'acció política aprovada en l'XIè congrés del 2000, al qual ens referirem a continuació, hi consta: "La negociació amb el govern del PP -o del PSOE, si fos el cas- no ho ha de ser al preu de la reciprocitat a Catalunya" i, al 2006, durant l'inici de les mobilitzacions sobiranistes, Artur Mas arriba a signar davant notari⁷ que no establirà "cap pacte permanent o estable amb el PP".

Amb l'arribada del PP al govern finalitza el llarg període d'estabilitat que va caracteritzar l'etapa de Felipe González al govern central i de Jordi Pujol a la Generalitat. El pujolisme arribava a la seva fi i calia renovar la cúpula de CiU per fer-la adaptable a una nova etapa d'incertesa. A l'any 2000, el possibilisme regionalista dels antics dirigents convergents no semblava que pogués assegurar la permanència de CiU en el poder i, per tant, calia dotar-se d'una nova cúpula capaç d'oferir alguna cosa més que el PSC en matèria de desenvolupament autonòmic però també de fer un gir polític sobiranista quan el context així ho demanés. Sembla que Jordi Pujol va percebre la probabilitat d'arribar a aquest context amb el PP al govern, un context de pèrdua clara d'autogovern que acompanyaria un augment de l'opinió pública favorable a superar l'Estat autonòmic on tan sols el sector "sobiranista", que ja era anomenat així a l'any 2000, podria garantir estar a l'alçada de les circumstàncies. Arribat aquest moment, el PSC, per la seva vinculació amb el PSOE, perdria capacitat de maniobra política i ERC podria passar a esdevenir el principal rival electoral de CiU.

És així com ens expliquem que, el 12 de novembre del 2000, Artur Mas, fos nomenat secretari general de CDC, durant el XI congrés del partit, perfilant-se com a successor de Jordi Pujol i és aquest el punt en que iniciem el *background* històric de la nostra Cronologia ja que el considerem un punt essencial que influirà, anys després, en la composició del que hem anomenat "revolta sobiranista".

En aquell congrés, el sector més moderat de Convergència, agrupat en torn a la plataforma *Catalanisme i Progrés* i partidari d'abandonar les tesis més

⁷ Vegeu http://www.ciu.cat/fitxa_noticies.php?news_ID=7076

nacionalistes en favor del que ells anomenaven un "catalanisme pragmàtic obert a Espanya i a Europa", que havia estat majoritari en la direcció de Convergència durant el secretariat de Miquel Roca i que havia entrat en declivi a partir de 1996 amb el secretariat de Pere Esteve, va ser relegat definitivament a una segona línia. El sector moderat va sortir afeblit⁸ del XI congrés de CDC i Mas no va voler admetre els seus posicionaments en la seva ponència ideològica⁹, on afirmava que "l'Estat espanyol, com a nivell intermediari en la relació amb Europa i el món, està deixant de ser el marc i el referent essencial d'actuació" i que la Constitució i l'Estatut d'autonomia no eren una meta sinó un punt de partida "per a que Catalunya pugui decidir soberanament en cada moment que és correcte i necessari per a aconseguir un benestar i unes llibertats a les quals tota societat aspira". Com ja va avançar Jordi Pujol en el discurs d'obertura del congrés, la ponència reafirmava el caràcter nacionalista de Convergència i apostava pel seu reforçament, en clara resposta al sector moderat de CDC i a les tesis defensades darrerament pel líder d'UDC, Duran Lleida, que proposaven arraconar el terme nacionalisme.

La reacció de Duran Lleida va tenir lloc quan Jordi Pujol va nomenar conseller en cap a Artur Mas el 17 de gener del 2001. Duran Lleida va amenaçar amb deixar el grup de CiU si en dos mesos no hi havia un "acord global" entre UDC i CDC¹⁰. L'acord no va materialitzar-se fins al 2 de desembre del mateix any en que ambdós formacions signaren conformar una federació en la qual Duran Lleida esdevindria el secretari general i Artur Mas el candidat a la presidència de la Generalitat¹¹.

Entre les primeres accions d'Artur Mas com a conseller en cap, es troba la reestructuració del Departament de Presidència de la Generalitat, situant als seus homes de confiança al capdamunt de departaments de màxima importància estratègica com són la secretaria general de Comunicació, dirigida

⁸ Entre el membres de *Catalanisme i Progrés*, tan sols la seva portaveu, Maria Eugènia Cuenca, va ser admesa per Mas en la seva executiva, sent la que menys suports va rebre dels delegats, tan sols el del 44,53%. Tampoc va voler admetre les seves tesis en la seva ponència ideològica i, en canvi, si que hi va incloure les del col·lectiu *Sinopsi*, amb membres provinents de la Joventut Nacionalista de Catalunya (JNC) i d'orientació clarament sobiranista, com és el cas de Carles Campuzano, que va rebre el suport del 80,76% dels delegats, i Josep Rull. Per a més informació vegeu *La Vanguardia*, 09.09.2000, p.24.

⁹ Vegeu http://elpais.com/diario/2000/11/11/catalunya/973908442_850215.html

¹⁰ Vegeu *La Vanguardia*, 18.01.2001, p. 17

¹¹ Vegeu *La Vanguardia*, 03.12.2001, p. 19

per David Madí, o la secretaria del Govern, a mans d'Antoni Vives, iniciant així una profunda renovació de l'antic organigrama¹².

El que s'entreveia al 2000 es fa realitat a les eleccions del 2003 quan Pasqual Maragall passa a encapçalar el primer govern tripartit de la Generalitat gràcies al suport d'ICV i d'ERC. Aquest era el moment en que CiU havia d'oferir alguna cosa més que el PSC en matèria de desenvolupament autonòmic i la nova cúpula sobiranista de CiU va saber trobar la seva oportunitat. Durant les negociacions del 2006 sobre les modificacions del nou Estatut endegat pel govern tripartit, CiU va protagonitzar una hàbil maniobra política, com és el pacte *Mas-Zapatero*¹³, que va fer visible les dificultats del govern tripartit i del PSC per avançar en matèria d'aprofundiment gradual d'autogovern, incapaç d'arribar a un acord amb els seus socis de govern d'ERC que, com veurem en el següent apartat, va actuar condicionada per les demandes de l'emergent moviment sobiranista.

Com podem observar en el *gràfic 1*, en les eleccions autonòmiques del 2006 CiU avança posicions en detriment del PSC i ERC. Malgrat això, torna a quedar-se fora del Govern de la Generalitat en benefici del segon govern tripartit presidit per José Montilla (PSC). Tot i així, la tendència continuarà i no hi haurà noves reedicions del govern tripartit.

Com observem en la Cronologia, les modificacions de l'Estatut aprovat pel Parlament de Catalunya van activar els sectors de la societat civil independentistes, com ho demostren¹⁴ les manifestacions del 2006 i el 2007 i les consultes sobre la independència iniciades al 2009. Però en aquests moments, CiU no sembla considerar que hagi arribat el moment del gir polític ja que la voluntat independentista de la societat catalana encara no és majoritària, no s'ha donat un clar retrocés en matèria d'autogovern i el pacte *Mas-Zapatero* sembla haver estat acceptat per l'electorat català tot i que amb certa resignació, com ho demostra la baixa participació en el referèndum¹⁵ aprovatori de l'Estatut.

¹² Vegeu *La Vanguardia*, 23.01.2001, p. 18

¹³ Vegeu la Cronologia, data 21.01.2006

¹⁴ Vegeu la Cronologia, dates 18.02.2006, 01.12.2007 i 13.09.2009

¹⁵ Vegeu la Cronologia, 19.06.2006

És la sentència del Tribunal Constitucional del 2010 que marca l'inici de la nova etapa i del gir polític de CiU. Es tracta d'un clar retrocés en matèria d'autogovern que revoluciona l'opinió pública catalana en favor del sobiranisme i que porta a CiU a basar la seva campanya electoral en la promesa del concert econòmic, amb un ampli suport social¹⁶ i catalogat d'"impossible" pel President espanyol, José Luís Rodríguez Zapatero, des de l'inici de la campanya¹⁷.

En el *gràfic 1* que ens mostren Alain-G. Gagnon i Marc Sanjaume en l'article amb títol *Cataluña: federalismo y derecho a decidir*, publicat en aquest mateix Anuari, podem observar com, coincidint amb la sentència del Tribunal Constitucional contra l'Estatut al 2010, entre l'opinió pública catalana es dona un important increment de l'opció favorable a un Estat català independent que acaba sent majoritària a partir del 2012, coincidint amb la negativa de Rajoy al concert econòmic i, el mateix any, els posicionaments sobiranistes s'imposen definitivament en el XVI congrés de CDC celebrat a Reus al març del 2012, on s'aproven diversos postulats¹⁸ que faciliten la comprensió de les accions preses per Artur Mas els dies posteriors a la manifestació de l'11 de setembre del mateix any. Vegeu-ho a continuació.

CDC pren en consideració una nova etapa en el catalanisme la qual anomena "catalanisme sobiranista":

"El modernisme i el noucentisme van ser capaços de plantejar: Catalunya igual a Nació; el catalanisme sobiranista del segle XXI ha d'actuar amb actitud d'independència i ha de plantejar la idea de: Catalunya igual a Nació + Estat. I és en el desplegament d'aquesta idea que Convergència ha de destinar els seus esforços, que ha de promoure el debat en el si de la societat per tal de construir l'Estat propi que ens garanteixi la pervivència com a nació i la viabilitat com a societat, avui amenaçades".

El partit es considera, a més, amb la necessitat i el compromís de consolidar una majoria social sobiranista a través de la qual pugui abordar el procés secessionista, independentment de si s'aconsegueix o no el pacte fiscal:

"És des d'aquesta perspectiva que Convergència vol conduir el procés de transició nacional catalana mitjançant l'exercici del dret a decidir sense límits (...)És per aquest motiu que Convergència es compromet a treballar per ser el motor de la construcció d'aquesta majoria sobiranista, incidint en tots els sectors que calgui per tal d'assolir

¹⁶ Segons un estudi de l'*Institut Noxa* per a *La Vanguardia*, publicat el 23.09.2010, un 65% dels catalans es mostra favorable al concert econòmic i tan sols un 21% en contra.

¹⁷ Vegeu *La Vanguardia*, 27.11.2010, p. 15

¹⁸ Disponibles a <http://www.convergencia.cat/media/35806.pdf>

l'objectiu d'executar la transició nacional catalana que porti Catalunya a la plena sobirania dins de la Unió Europea (...) s'aconsegueixi o no el Pacte Fiscal, Convergència actuarà amb actitud d'independència per construir internament i externes estructures d'Estat que ens permetin exercir el dret a decidir sense límits. Per fer-ho possible, cal crear un calendari de transició nacional, és a dir la redacció d'objectius concrets per arribar a la total sobirania de Catalunya i aconseguir el ben desitjat Estat (...) Val a dir que no es pot obviar que Convergència no pot admetre un altre despropòsit com el que significaria un no per part de l'Estat espanyol al Pacte Fiscal, amb l'argument que sigui, ja que suposaria una acceptació de la continuació de l'espòli actual. En cas que es produís, el Consell Nacional de Convergència hauria de traslladar al Govern de manera immediata propostes de reacció política”.

Aquesta ponència va ser aprovada al març del 2012 i, l'11 de setembre del 2012, després de la massiva manifestació independentista, Mas es va oferir a crear "estructures d'Estat"¹⁹ i va alertar davant els mitjans de comunicació que "si no hi ha acord econòmic, el camí de Catalunya cap a la llibertat està obert". El dia 19 de setembre a la Moncloa, Rajoy va respondre Mas amb un “no” rotund al pacte fiscal perquè, segons ell, no cabia a la Constitució, tal i com havia avançat el dia anterior en el Congrés afirmant que "He jurat guardar i fer guardar la Constitució i, cregui'm, la faré guardar si és necessari"²⁰. Mas sentenciava “s’ha perdut una oportunitat d’entesa històrica”²¹. A la tornada va ser rebut per unes quatre mil persones convocades per l’ANC. Començava el compte enrere.

2.-Composició de la revolta sobiranista

Segons sembla, Jordi Pujol -o els seus assessors- en algun moment a finals del segle XX, va realitzar un anàlisi prospectiu que aconsellava a CiU a preparar-se per a una nova etapa on el sobiranisme podia reemplaçar l'autonomisme en la centralitat política catalana i ERC esdevenir el principal rival electoral. Però, aquesta capacitat d'anticipació no explica les causes que han provocat la revolta sobiranista, ni tan sols podem deduir-ne que la cúpula de CiU disposi de les eines o de la voluntat real d'assolir una Catalunya independent per més que ho afirmen les ponències dels congressos de CDC. Creiem que tan sols explica l'estratègia que ha seguit CiU per mantenir-se en el poder en una nova etapa política que va saber preveure. Les causes de la revolta sobiranista es troben necessàriament en un context més ampli que ha

¹⁹ Vegeu *La Vanguardia*, 13.09.2012, p. 8

²⁰ Vegeu *La Vanguardia*, 20.09.2012, p. 12

²¹ Vegeu *La Vanguardia*, 21.09.2102, p. 1

portat a centenars de milers de catalans a mobilitzar-se i que ha trasbalsat l'opinió pública catalana.

Diversos estudiosos situen en el present context la possibilitat d'un esclat rupturista. En aquest sentit, Gurr²² ens proposa la noció de privació relativa progressiva on, donades unes altes expectatives socials, aquestes continuen creixent i, sobtadament, les possibilitats reals descendeixen en picat. És el moment que afavoreix que la societat digui "prou". Es tracta d'un model que ens ajuda a entendre els orígens psicològics que duen a la protesta i que pot servir-nos com a punt de partida per a entendre la natura de la revolta sobiranista.

Hirschman²³ també ens proporciona una eina útil amb el model de la coneguda tria d'opcions -la lleialtat, la veu o la sortida- possibles per a un consumidor, o un grup de consumidors, que han de donar resposta a la baixada de la qualitat d'un producte o d'un servei. Es tracta d'un model que també es aplicable a la relació entre els ciutadans i les administracions. En aquest sentit, podem coincidir en que l'origen de la revolta sobiranista guarda relació amb el malestar provocat per la crisi, però podem avançar un pas més. En el cas d'un consumidor, la sortida suposa comprar un producte d'una altra empresa i, alçar la veu, comporta protestar o mobilitzar-se amb l'objectiu de no haver de canviar de marca i que l'empresa habitual recuperi la qualitat inicial del seu producte. Així, l'alçament de la veu pot ser una alternativa a la sortida quan "s'està disposat a canviar la certesa de la sortida per les incerteses d'una millora del producte deteriorat"(p. 79).

En el cas que ens ocupa, la sortida seria la independència de Catalunya que, equivocadament o no, es percebuda com una solució per gran part de la societat catalana, i el producte deteriorat serien les administracions de l'Estat autonòmic.

La lleialtat implica la creença en poder solucionar les coses des de dins i facilita l'alçament de la veu. Un alçament de la veu que pot donar-se en forma de vot, de mobilització contra lleis concretes o de negociació parlamentària, però que

²² A Neveu, E. (2000). *Sociología de los Movimientos Sociales*. Editorial Hacer. Barcelona, 2012. Pp. 74-81

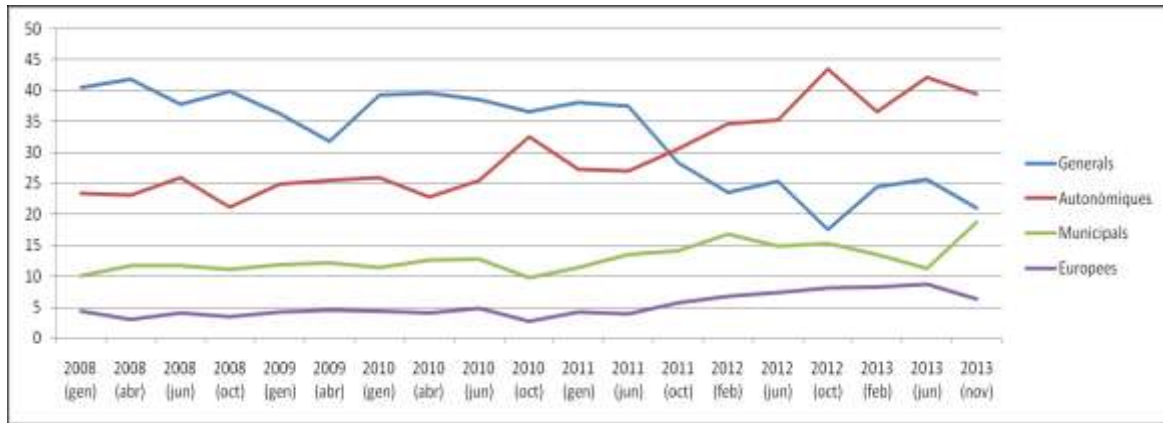
²³ A Hirschman, A. O. (1970). *Salida Voz y Lealtad. Respuestas al deterioro de empresas, organizaciones y estados*. Fondo de Cultura Económica, México, 1977.

sempre roman allunyat de la possibilitat de ruptura. Però, com afirma Hirschman, la lleialtat té un límit i, després de dècades de lleialtat materialitzades en el pujolisme, aquesta sembla haver-se esgotat. Com podem observar en la Cronologia (data 15.09.2012), 2 milions de catalans semblen veure en la secessió l'única sortida i aquest és un enquadrament mental -potser l'únic- àmpliament compartit pel conjunt dels integrants de la revolta sobiranista. Aquesta percepció és reforçada per les declaracions dels dirigents dels principals partits polítics sobiranistes i els mitjans de comunicació afins. En aquesta línia, Oriol Junqueras, dirigent d'ERC i cap de l'oposició, afirma que "És injustificable que aquesta nostra societat que genera prou recursos per millorar les condicions de vida de la nostra gent, per donar resposta a la crisi, per no deixar desprotegits a tants i tants compatriotes, no ho pugui fer perquè no podem disposar dels nostres recursos, administrats arbitràriament des de Madrid"²⁴. I el diari ARA, en els seus "consells" per a la societat civil, demana "enfortir la unitat cívica (...) malgrat que les circumstàncies econòmiques i polítiques del país comportin tensions"²⁵.

L'esgotament de la lleialtat guarda relació amb el fet que la veu, com a alternativa a la sortida, depèn també de l'estimació que es té sobre la capacitat d'influència en la presa de decisions col·lectives de tal manera que a menys capacitat d'influència, més possibilitat d'emprendre la via de la sortida i, en aquest sentit, els partits sobiranistes semblen coincidir amb una majoria de la societat catalana que, a partir del 2011, deixa de percebre les eleccions generals com les més importants, tal i com podem observar en el *gràfic 2*. Si durant les polítiques basades en l'aprofundiment gradual d'autogovern resultava essencial la composició del Parlament espanyol, en la nova etapa, la importància de les eleccions generals es situen a un nivell proper a la de les eleccions municipals, la qual cosa significa que gran part de la societat catalana tendeix a considerar-les fútils com a instrument a través del qual defensar els seus interessos.

²⁴ Disponible a www.junqueras.cat/article/2068/graells-no-hi-ha-dret

²⁵ Vegeu *Diari Ara*, 12.09.2012

Gràfic 2: Importància de les eleccions. Font: Baròmetre d'opinió política del CEO. Elaboració pròpia

Així doncs, gran part de la societat catalana ha optat per la sortida i, la sortida, com ens mostra Hirschman, és silenciosa tot i que pugui resultar inexacta aquesta afirmació atenent les nombroses mobilitzacions concorregudes arreu de Catalunya en els darrers temps. La qualificació de la revolta sobiranista com a "silenciosa" s'estableix a partir de la comparació amb altres etapes de l'independentisme català i també amb altres processos secessionistes o revolucionaris.

Durant els anys en que l'independentisme català no gaudia del suport de les institucions catalanes, en mans d'una CiU decididament regionalista i possibilista, l'independentisme, representat pel conglomerat organitzatiu anomenat esquerra independentista²⁶, davant la percepció d'impossibilitat de sortida, presentava un aspecte insurreccional, arribant al desafiament de la lluita armada²⁷, amb unes repercussions limitades ja que, com podem observar en el *gràfic 1* de l'article d'Alain-G. Gagnon i Marc Sanjaume, l'independentisme era una opció minoritària entre la societat catalana que, majoritàriament, es mostrava partidària de l'autonomisme o el federalisme. El nacionalisme català vivia una etapa de lleialtat i alçava la veu, fonamentalment, per mitjà del vot i, en menor proporció, de mobilitzacions autonomistes com, per exemple, la manifestació contra la LOAPA²⁸.

Quan gran part de la societat catalana considera que el vot, en l'actual *statu quo*, no és l'element essencial que li permetrà una millora del "producte

²⁶ Vegeu la Cronologia, 11.09.2011

²⁷ Vegeu Sastre, C. et al. (2012). *Terra Lliure. Punt de partida 1979-1995. Una biografia autoritzada*. Edicions del 1979, Barcelona, 2012.

²⁸ Vegeu *La Vanguardia*, 16.03.1982, p.1

deteriorat" emprèn la via de sortida, una sortida que sembla creure tenir al seu abast a un cost relativament baix, el cost que suposa participar en mobilitzacions de caràcter festiu i recolzar l'acció política parlamentària per mitjà de l'exercici del sufragi. Fins a la data, ens trobem davant un moviment social que no entra en confrontació amb l'*establishment* polític català -a excepció d'alguns sectors minoritaris representats pel Procés Constituent o la pròpia esquerra independentista- sinó que hi actua en connivència i desenvolupa un ampli repertori d'acció col·lectiva en absència de repressió. La confrontació tan sols es dona a nivell polític entre el govern autonòmic i el govern espanyol. L'absència de repressió és absoluta i durant totes les mobilitzacions pròpies de la revolta sobiranista no s'ha donat ni una sola detenció, ni una sola càrrega policial ni tan sols una sola identificació, actes repressius que si que han tingut lloc durant altres mobilitzacions com, per exemple, les de la vaga general del 14 de novembre del 2012, convocades al marge de la dels sindicats majoritaris, o les del moviment dels *indignats*, malgrat desenvolupar-se de manera pacífica²⁹. És aquest el sentit en que, seguint el model de Hirschman, podem parlar d'una sortida que, com a tal, és silenciosa i, utilitzant paraules de Castells, podem afirmar que la revolta sobiranista es tracta, a data d'avui, d'una "revolució tranquil·la".

Malgrat això, si seguim les aportacions de Hirschman, podem prendre en consideració que a menys possibilitat de sortida, més alçament de la veu i, per tant, caldrà veure com reaccionarà gran part de la societat catalana si, finalment, l'opció de sortida no està disponible o no ho està a tan baix cost. En extrem, existeixen dues opcions: el retorn a la lleialtat, en aquest cas producte de la resignació o la por, o la radicalització en l'alçament de la veu que, previsiblement, comportaria la ruptura de la revolta sobiranista amb l'*establishment* polític.

Tarrow³⁰, des de la sociologia dels moviments socials, en teoritzar sobre l'estructura d'oportunitats polítiques, ens assenyala 4 factors que ofereixen incentius per a que la gent participi en accions col·lectives ja que afecten a les seves expectatives d'èxit: l'obertura de l'accés a la participació, els canvis en

²⁹ Vegeu *La Vanguardia*, 28.05.2011, pp. 36-38

³⁰ A Tarrow, S. (1994). *El poder en movimiento. Los movimientos sociales, la acción colectiva y la política*. Alianza Editorial, Madrid, 1997.

els alineaments del govern, la disponibilitat d'aliats influents i les divisions entre les elits.

El grau d'obertura de l'accés a la participació òptim per a l'acció col·lectiva és un accés parcialment obert. Tarrow ens mostra com els moviments de protesta no estan tan íntimament lligats a l'obertura de la participació com al reclam de la seva expansió i, en el cas de la revolta sobiranista, es dóna aquesta combinació òptima de factors oberts i tancats ja que, si bé les institucions catalanes es mostren receptives i, fins a cert punt, còmplices de les reivindicacions del moviment social, aquestes es troben insatisfetes per l'aparent immobilisme del govern central.

En referència als canvis en les alineacions dels governs, Tarrow afirma que "la canviant fortuna dels partits del govern i l'oposició, especialment quan es creen noves coalicions, creen incertesa entre els seguidors, animen als desafectats a intentar exercir un poder marginal, i pot induir a les elits a competir en busca de recolzament fora de l'estament polític" (p.158). En aquest sentit, la Plataforma pel Dret a Decidir (PDD)³¹, creada durant el primer govern tripartit, va saber aprofitar l'oportunitat política que li oferia la nova composició del govern, marcant l'inici del seguit de mobilitzacions que desembocaran en la revolta sobiranista i creant una crisi interna en el govern tripartit que portarà a l'expulsió d'ERC del govern, per demanar el "no" en el referèndum aprovatori de l'Estatut, en connivència amb les demandes de la PDD i sota la pressió de les seves pròpies bases³²; i a la convocatòria d'eleccions anticipades³³.

Segons Tarrow, la generalització del conflicte es dóna "quan s'obren oportunitats polítiques per a 'matinadors' ben situats, quan aquests plantegen exigències que troben ressò en les exigències d'altres, i quan aquestes donen lloc a coalicions objectives o explícites entre actors dispars i creen o reforcen la inestabilitat de l'elit" (p.266).

³¹ Plataforma creada a finals del 2005 amb l'objectiu principal de fer una gran manifestació sota el lema "Som una nació i tenim el dret de decidir" per reclamar que, com a nació, el poble català ha de poder decidir el seu futur lliurement i que, per tant, s'havia de respectar l'Estatut d'Autonomia aprovat pel Parlament de Catalunya el 30 de setembre del 2005. A aquesta plataforma s'hi uniren unes 700 entitats, 58 ajuntaments i més de 4.000 persones a títol individual.

³² Inicialment, la direcció d'ERC proposava el "vot nul polític", mentre que les seves joventuts (JERC) advocaven pel "no" en el referèndum de l'Estatut.

³³ Vegeu *La Vanguardia*, 12.05.2006, pp.12-13

Aplicat a la revolta sobiranista, al 2006, els "matinadors" de la PDD van aconseguir mobilitzar els sectors independentistes de la població catalana que fins aleshores romanien desmobilitzats, en un context d'oportunitats polítiques on la competència electoral entre CiU i ERC porten a ERC a buscar el recolzament fora de l'estament polític, en detriment dels interessos del govern tripartit, amb l'objectiu de mantenir els vots de l'electorat independentista. Al mateix temps, CiU, que encara no considera que hagi arribat el moment del seu gir polític, legítima, a ulls de gran part de la societat catalana, la seva hegemonia en la gestió del desenvolupament autonòmic aconseguint el pacte amb el govern central per possibilitar l'aprovació del nou Estatut.

Tot i així, al 2006 encara no podem parlar d'una generalització del conflicte perquè no es donen les coalicions objectives o explícites entre actors dispersos, sinó que tan sols s'han mobilitzat els sectors socials que ja eren favorables a la independència tot i romandre desmobilitzats. Prova d'això és la participació en les mobilitzacions sobiranistes anteriors al 2010, molt inferior a la de les posteriors, com podem comprovar a la Cronologia.

La recuperació de l'hegemonia electoral de CiU, materialitzada a les eleccions autonòmiques del 2010, podia significar el tancament de les oportunitats polítiques i l'incipient moviment sobiranista podia entrar en declivi mentre la via autonomista recuperava la legitimitat perduda en els darrers anys. Malgrat això, és a partir del 2010 que sorgeixen noves oportunitats polítiques que portaran a la generalització del conflicte.

Quan al 2008 la PDD pateix una crisi interna³⁴ que, segons sembla, la porta a abandonar el seu paper d'organització referent en el moviment social independentista, altres organitzacions hereten la seva funció i aprofiten les noves oportunitats polítiques. Al 2010 és Òmnium Cultural qui convoca la manifestació en resposta a la sentència del Tribunal Constitucional contra l'Estatut referendat positivament pel poble català, 4 mesos abans de les eleccions autonòmiques que portaran a CiU a recuperar el govern de la

³⁴ Sorgiren diferències entre les entitats fundadores i d'altres que s'hi havien afegit més tard i la Junta de la Plataforma quedà dividida esperant un acord per tornar-se unir o que es decidís judicialment quina junta presidia la PDD. La informació disponible sobre aquesta crisi interna és parcial i limitada.

Generalitat, i, al 2012, és l'ANC qui convoca la manifestació que marca l'origen de la generalització del conflicte.

Es tracta del punt de partida de la nostra Cronologia i de l'inici del que hem anomenat revolta sobiranista, és el moment en que l'opció favorable a la independència esdevé majoritària entre la població catalana i en que es materialitzen les coalicions objectives o explícites entre actors dispars que reforcen la inestabilitat entre el govern central i el de la Generalitat. La qual cosa coincideix amb l'escenificació, que fa aparentment definitiu el gir polític de CiU, protagonitzada per Artur Mas quan, poc dies abans de la gran manifestació, en referència a la proposta de pacte fiscal que abordarà amb Rajoy al setembre i davant els representats dels partits polítics catalans favorables al pacte; aconsella que "Heu de ser conscients que no hi ha possibilitats de fer marxa enrere... bé, sí que n'hi ha una... que ens abaixem els pantalons, i jo no estic disposat a fer-ho", unes declaracions que porten a considerar a *La Vanguardia*³⁵ que "arrenca el curs polític que ha de canviar la relació política de Catalunya amb Espanya".

Un any enrere, la manifestació³⁶ independentista del l'Onze de Setembre, havia tingut una assistència d'unes 10.000 persones segons la Guàrdia Urbana, la qual cosa no podia fer previsible que, un any després, la xifra fos, si més no, 100 vegades superior, tenint en compte que el context era similar i que l'únic canvi substancial que s'havia produït era la creació de l'ANC com a organització del moviment social sobiranista. Aquest aspecte dóna una idea de la importància de l'estructura d'oportunitats polítiques que, en aquest darrer cas, sembla haver rebut l'impuls definitiu del propi Artur Mas amb l'objectiu de liderar la revolta sobiranista des de el govern de la Generalitat. Contràriament al que va succeir el 2006, en aquesta ocasió CiU no opta per buscar el pacte amb el govern central, a qui proposa un innegociable concert econòmic com a ultimàtum, sinó que opta per afavorir les demandes del moviment social representat per l'ANC³⁷.

Això no vol dir que, si Mas no hagués propiciat aquesta oportunitat política, la revolta sobiranista no hagués tingut lloc. Probablement, l'oportunitat política

³⁵ Vegeu *La Vanguardia*, 09.09.2012, p.16

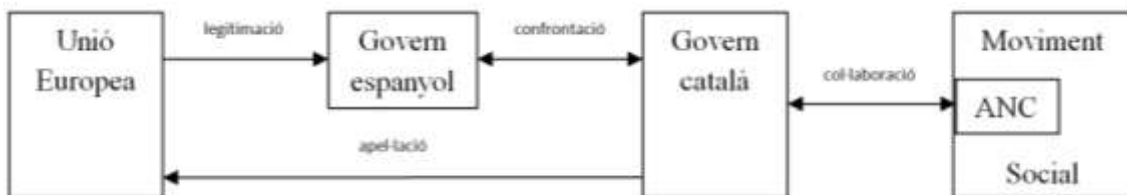
³⁶ Vegeu la Cronologia, data 11.09.2011

³⁷ Vegeu la Cronologia, data 14.09.2012

hagués sorgit quan Mas "s'abaixés els pantalons" però, en aquest cas, CiU no hagués pogut liderar la revolta sobiranista.

Finalment, si ens fixem en el darrer factor que, segons Tarrow, ofereix incentius per a que la gent participi en accions col·lectives, això és, la divisió entre les elits, podem afirmar que aquest no afavoreix a la revolta sobiranista. Més enllà de la confrontació política entre el govern central i el de la Generalitat, a nivell espanyol, no sembla haver-hi discrepàncies entre els principals partits polítics en tot allò relatiu a la independència de Catalunya i, entre les elits europees, tampoc sembla que hi hagi massa partidaris. Potser el procés escocès pot arribar a esdevenir una esclatxa en tal oposició i desmentir l'afirmació de Duran Lleida segons la qual "Ni Espanya, Itàlia, Alemanya, el Regne Unit, Polònia ni Grècia són favorables a establir un *statu quo* que pogués significar que, en els seus propis territoris, altres reivindicuessin el mateix per a ells"³⁸.

El context d'interacció subjacent a aquesta estructura d'oportunitats polítiques és el següent:

Qualsevol canvi que es pugui donar en cadascuna d'aquestes interaccions pot variar la resta i determinar el desenllaç o els canvis evolutius de la revolta sobiranista: Si la confrontació entre el govern espanyol i els partits sobiranistes desemboquen en repressió contra el moviment social i les institucions catalanes, l'apel·lació a la Unió Europea podria aconseguir que aquesta deslegitimés l'Estat autonòmic. Si el govern català negocia amb el govern espanyol aconseguint unes eventuais millores en matèria de competències autonòmiques a canvi de refredar el procés independentista, pot trencar el clima de col·laboració amb el moviment social que, al mateix temps, podria veure's afeblit. D'aquesta manera seria possible enumerar una llarga llista de possibles canvis en el context d'interacció. Per altra banda, cal tenir en compte els canvis que es poden donar en la relació entre els partits sobiranistes que, fins aleshores, han actuat de manera gairebé unànime amb el govern català, en

³⁸ Vegeu <http://www.324.cat/noticia/2101956/politica/Duran-diu-que-la-independencia-de-Catalunya-no-te-padrins-a-la-comunitat-internacional>

tot allò relacionat amb el procés sobiranista. També caldria tenir en compte els canvis que es poden donar en el propi moviment social, on existeixen sectors crítics amb alguns dels plantejaments de l'organització referent³⁹.

Seguint el que hem analitzat fins ara, no podem admetre els plantejaments que mantenen que és la burgesia catalana qui promou el moviment social. En aquest sentit, José Luís Álvarez, en un article publicat a *El País*⁴⁰ proposa: "Que la burgesia catalana reivindiqui estructures estatals en una Europa on aquestes són cada vegada menys rellevants indica que, en un món de competència oberta, necessita utilitzar tots els mecanismes per a mantenir la seva hegemonia".

Per a Álvarez, la burgesia catalana ha aconseguit imposar l'hegemonia cultural durant el pujolisme -en el sentit al que es referia Gramsci- i ara pretén imposar l'hegemonia política davant un PSC que "renuncià a allò que és essencial a tot 'partit', que és, precisament, 'partir', dividir, encara que sigui a un país, per a guanyar", com en el seu dia va pretendre Lerroux en la mateixa línia que Albert Rivera, líder de C'S, a l'actualitat.

Però la burgesia catalana no es declara partidària de la independència. Els màxims responsables de la patronal Foment (Joaquim Gay), de la gremial Cambra de Comerç de Barcelona (Miquel Valls) i de la Cecot Vallesana (Antoni Abad), consideren el pacte fiscal com la seva prioritat i, en cap cas, aposten per la independència. Per altra banda, el Cercle d'Economia, presidit per Josep Piqué, a finals del 2012, encara no s'havia posicionat ni a favor ni en contra del pacte fiscal i emplaçava als partits a presentar propostes "assenyades i possibles" que encaixessin en el marc legal i afavorissin el consens. Segons *La Vanguardia*⁴¹, les grans empreses, el món financer català i el que es podria definir com l'alta burgesia catalana, es mostraven encara més crítiques amb la situació i qualificaven l'aposta de Mas d'aventura a l'estil de l'Estatut que podia acabar amb un dramàtic i frustrant xoc amb Madrid.

³⁹ Des de diferents sectors de la revolta sobiranista es critica la "despolitització" de l'ANC. En aquesta línia, Arcadi Oliveres, impulsor del Procés Constituent, en referència a l'ANC, afirma que "per ells, primer aconseguim la independència i després ja ho arreglarem; per mi, primer decidim què volem i després tindrem la independència. Si no ho decidim, l'única cosa que farem serà canviar les dues barres per les quatre barres, la "ñ" per la "ny" i seguirem tenint exactament el mateix".

⁴⁰ Vegeu *El País*, 21.08.2012

⁴¹ Vegeu *La Vanguardia*, 15.09.2012

L'expansió de l'independentisme té més a veure amb l'obsessió uniformadora de gran part del nacionalisme espanyol. És des de la seva concepció d'Espanya com un Estat unitari que s'ha declarat il·legal, via Tribunal Constitucional, un Estatut referendat positivament pel poble català, que s'ha endegat una campanya de "catalanofòbia"⁴², i que s'ha aprovat una llei d'educació⁴³ que suposa la fi del sistema d'immersió lingüística, aplicat durant les darreres dècades a Catalunya amb l'objectiu de normalitzar l'ús del català després del procés de minorització patit durant l'etapa franquista.

Per tant, sembla raonable afirmar que és gran part del nacionalisme espanyol, i la seva absència de disponibilitat a entendre l'Estat espanyol com un Estat plurinacional, qui ha aportat la major part de les oportunitats polítiques que han fet possible la revolta sobiranista.

3.-Prospectiva.

Ens trobem davant el que Tarrow⁴⁴ anomena "cicle de protesta", definit com una "fase d'intensificació dels conflictes i la confrontació en el sistema social, que inclou una ràpida difusió de l'acció col·lectiva dels sectors més mobilitzats als menys mobilitzats (...) que pot acabar amb la reforma, la repressió o, de vegades, amb una revolució" (p-263-264). Els cicles de protesta es caracteritzen per noves formes d'acció col·lectiva que sovint són el resultat dels elevadíssims nivells de participació que caracteritzen els cicles i, quan aquests entren en declivi, molts dels seus protagonistes, que havien percebut la victòria com una possibilitat al seu abast, opten entre tornar a la vida privada o radicalitzar les seves accions d'una forma cada vegada més desesperada.

Una altra característica dels cicles de protesta és "l'extensió de la proclivitat a l'acció col·lectiva tant a grups no relacionats com als seus antagonistes (...) que produeixen els *contramoviments*, que són una reacció freqüent al inici de l'acció col·lectiva" (p.267). Malgrat això, el moviment unionista, aparentment encapçalat per la plataforma "Som Catalunya. Somos Espanya", tot i

⁴² El terme "catalanofòbia" fa referència a les accions empreses des de l'Estat espanyol contra el nou Estatut català que inclou, entre d'altres accions, la recollida de signatures contra l'Estatut per part de dirigents del PP iniciada el 01.02.2006, el boicot als productes catalans o la denúncia del "malbaratament autonòmic" per part de mitjans de comunicació com l'ABC o la *Razón*.

⁴³ Vegeu *La Vanguardia*, 29.11.2013

⁴⁴ A Tarrow, S. (1994). *El poder en movimiento. Los movimientos sociales, la acción colectiva y la política*. Alianza Editorial, Madrid, 1997.

l'increment en la participació que s'ha donat a partir del 2012 a les mobilitzacions unionistes convocades el 12 d'Octubre⁴⁵, no sembla, fins al moment, capaç d'exercir un contrapès a la revolta sobiranista. Al carrer pràcticament no es veuen banderes espanyoles mentre hi abunden les estelades i, la limitada participació en les mobilitzacions unionistes, fa pensar que no s'ha donat una ràpida -o generalitzada- difusió de l'acció col·lectiva dels sectors més mobilitzats als menys mobilitzats de l'unionisme català. S'ha donat, però, una radicalització del vot unionista en benefici de formacions obertament espanyolistes, com és el cas del PP i, sobretot, de C's, i en detriment del PSC. A nivell parlamentari, tenint en compte la negativa del govern espanyol i que CiU no és partidària⁴⁶ de celebrar una consulta unilateral si no hi ha acord amb el govern espanyol, tot sembla indicar que, si alguna cosa no tindrà lloc el 9 de novembre a Catalunya⁴⁷ és una consulta sobre la independència, com sembla corroborar gran part de la població catalana⁴⁸.

CiU no pot desdir-se del procés però és conscient que tota solució no pactada perjudica els seus interessos electorals i beneficia als d'ERC però, al mateix temps, ERC no pot forçar unes eleccions anticipades de les que podria sortir guanyadora segons alguns dels darrers sondejos⁴⁹ perquè no podria portar a la pràctica els plantejaments que tan còmodament defensa des de l'oposició, com és el cas de la celebració unilateral de la consulta o la declaració unilateral d'independència.

És així com s'ha optat per avançar amb el plantejament de la pregunta i la data de la consulta, que pretenen que tingui lloc al 2014 però el més tard possible desoïnt la proposta⁵⁰ de l'ANC i formalitzant i allargant en el temps, tot un any, la confrontació dels partits sobiranistes (CiU, ERC, ICV i CUP) amb el govern central, davant la tensió creixent provocada pels partits unionistes catalans, PP i C's, i la protesta sobre les formes d'un desorientat i electoralment devaluat PSC.

⁴⁵ Vegeu la Cronologia, dates 12.10.2012 i 12.10.2013

⁴⁶ Vegeu la Cronologia, data 22.11.2013

⁴⁷ Vegeu la Cronologia, data 12.12.2013

⁴⁸ Vegeu la Cronologia, data 22.12.2013

⁴⁹ Segons el baròmetre del CEO del juny del 2013, ERC aconseguiria entre 38 i 39 diputats, seguit de CiU amb entre 35 i 37; el PSC 16; PPC e ICV empatarien amb entre 13 y 14; C's 12 i CUP 6.

⁵⁰ Vegeu la Cronologia, 16.03.2013

Tot això amb els ulls posats a la nació escocesa, que votarà per la independència el 18 de setembre del 2014, i en els següents esdeveniments electorals, és a dir, les eleccions europees al juny del 2014 on els partits sobiranistes assistiran als comicis amb una composició determinada pel procés sobiranista, i les eleccions municipals i generals que tindran lloc durant el 2015. L'objectiu de CiU no pot ser altre que seguir la dita popular "qui dia passa any empeny" i arribar a les eleccions generals del 2015 any en que, potser, els efectes de la crisi no seran tan dràstics i el pronosticat enfonsament⁵¹ del bipartidisme espanyol, com a conseqüència de la crisi econòmica i de legitimitat de l'*establishment* polític, podria portar al PP -o al PSOE- a optar per la geometria variable per mantenir-se en el poder i comptar amb CiU, la qual cosa li permetria un cert marge de maniobra. L'alleujament de la crisi podria justificar que el govern de l'Estat tingués un tracte especial amb Catalunya la qual cosa provocaria un escenari de decepció que, contràriament a l'escenari de frustració i protesta actual, esdevé ideal per a que CiU pugui recuperar posicions en detriment d'ERC i del moviment social. L'única pregunta que podem fer-nos per refutar o confirmar aquesta prospectiva és si l'Estat autonòmic està definitivament mort o si tan sols es tracta d'una malaltia crònica o transitòria.

Tot sembla indicar que la situació desembocarà en unes eleccions plebiscitàries -o quasi-plebiscitàries⁵²- i que CiU proposarà celebrar-les més enllà de les eleccions generals del 2015 per tal d'explorar les opcions sorgides en el nou context.

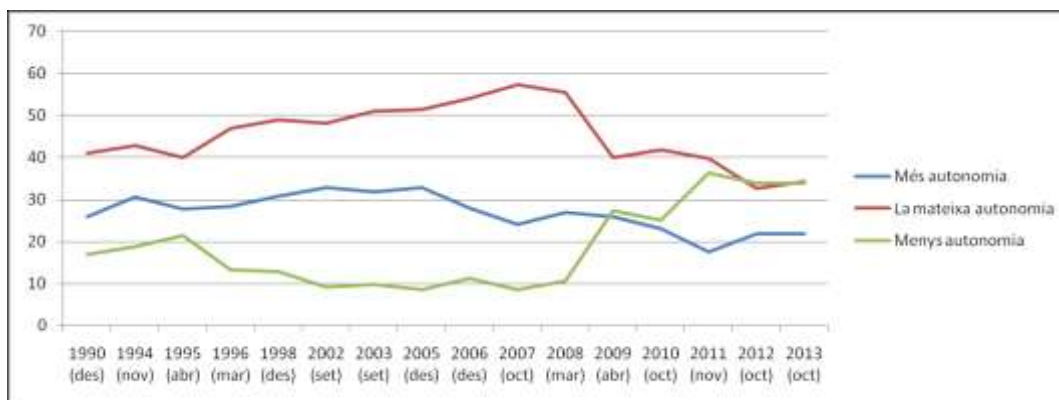
Malgrat això sembla improbable que els principals partits espanyols siguin proclius al pacte amb CiU si aquest comporta un tracte que, d'alguna manera, privilegiï a Catalunya de manera asimètrica a la resta de comunitats autònomes. El motiu és que, entre l'opinió pública espanyola, l'opció favorable a restar competències a les comunitats autònomes ha esdevingut majoritària i, per tant, la consideració que els partits polítics sovint actuen com a *esclaus* de

⁵¹ Segons el baròmetre d'Espanya del GESOP per a *El Periódico*, publicat el 4 de juliol del 2013, el PP obtindria entre 118 i 122 diputats, el PSOE entre 104 i 107, IU-ICV entre 48 i 50, UPyD entre 31 y 33, CiU entre 11 i 12 i ERC entre 7 i 9.

⁵² Ens referim a unes eleccions d'aparença normal però plebiscitàries *de facto* com a conseqüència del compromís assumit públicament pels partits favorables a la independència.

l'opinió pública, de la qual depèn la seva permanència en el poder, fa improbable aquest pacte.

Com podem observar en el *gràfic 3*, si les nacions perifèriques no estiguessin incloses en la mostra de l'enquesta del CIS, l'opció "més autonomia" obtindria pitjors percentatges i l'opció "menys autonomia" consolidaria la seva avantatge sobre "la mateixa autonomia".

Gràfic 3: Preferències sobre l'organització territorial de l'Estat a Espanya. Elaboració pròpia. Font: banc de dades del CIS. NOTA: "més autonomia" inclou l'opció independentista i la partidària d'una major autonomia per a les CA; "menys autonomia" inclou l'opció centralista i la partidària d'una menor autonomia, present des del 2009.

Alguns analistes consideren que si, finalment, el govern espanyol, ja sigui per impedir les eleccions plebiscitàries, la consulta o la declaració unilateral d'independència, suspèn l'autonomia catalana a través de l'article 155 de la Constitució, com suggereixen diferents líders polítics espanyols⁵³, això provocaria dures crítiques de la Unió Europea al govern espanyol⁵⁴ i suposaria un daltabaix en la societat catalana que provocaria una agudització del conflicte polític⁵⁵.

Existeixen altres consideracions. En primer lloc cal tenir en compte que la suspensió de l'autonomia catalana no té perquè comportar l'empresonament de

⁵³ Vegeu la Cronologia, dates 18.09.2012, 1.10.2013 i 19.12.2013.

⁵⁴ Oriol Junqueras (ERC) afirma que, la hipotètica suspensió de l'autonomia catalana, tindria "conseqüències devastadores en el prestigi internacional d'Espanya i en la confiança dels mercats". Per a més informació vegeu www.elperiodico.cat/ca/noticias/politica/junqueras-govern-amenaca-consulta-catalunya-2944929

⁵⁵ Pilar Rahola, membre del Consell Assessor per a la Transició Nacional, referint-se a la hipotètica suspensió de l'autonomia catalana, afirma que "si això passes, tindria una dimensió política tan gran i seria un escàndol tan monstruós que parlaríem d'una confrontació seriosa". Per a més informació vegeu www.vilaweb.cat/noticia/4149369/20131014/pilar-rahola-preparem-nos-suspensio-generalitat.html

ningú per més que determinats sectors del nacionalisme espanyol insisteixin en l'empresonament d'Artur Mas, com proposa Jose María Aznar⁵⁶. Tan sols caldria intervenir provisionalment la Generalitat fins que el context permetés la celebració d'unes noves eleccions que normalitzessin la situació i apaivaguessin les hipotètiques crítiques de Brussel·les a l'Estat espanyol. En segon lloc, no podem assegurar que aquesta situació provoqués un creixement de l'opció independentista tal i com succeeix cada vegada que es pronuncien els sectors més reaccionaris del nacionalisme espanyol. En aquest cas, el factor por podria invertir o neutralitzar la tendència i provocar el tancament de les oportunitats polítiques i el declivi del "cicle de protesta", amb les conseqüències que això comporta i que hem assenyalat a l'inici d'aquest apartat.

Restaria preguntar-nos sobre qui abandonaria les mobilitzacions i sobre qui i com contribuiria a la seva radicalització, així com sobre les repercussions que aquesta radicalització tindria però, en qualsevol cas, tan sols les posteriors cronologies ens portaran al desenllaç de la revolta sobiranista.

⁵⁶ Vegeu *La Vanguardia*, 20.11.2013, p.1